

Luontoa säästävät tuotteet, ympäristömerkintä ja käyttäjäkokemus

Varustat venettäsi kesän purjehdukselle. Mielessä ovat sinilevät ja muut murheelliset merellisen ympäristön ilmiöt ja päätät hakea tuotteita jotka kuormittaisivat luontoa vähemmän kuin ne mitä ehkä normaalisti hankkisit. Mistä siis aloittaa?

Tuotteiden tuoteselostuksiin paneutuminen voi ensin tuntua hyvältä tavalta mutta se tie nujertaa nopeasti sitkeänkin selvittäjän. Standardisoidut koodimerkinnot koostekemikaalien osuudesta lopputuotteessa mahdollisine varoitusmerkkeineen vie meidät kuluttajat kantamattomaan hetteikköön. Ostopäätöksen tekemiseksi tuoteselosteet ovat hyödyttömiä tai vaativat hyvän tuntemuksen aineiden kemiallisista ominaisuuksista.

Ympäristömerkin tarkoituksena on kertoa kuluttajille tuotteen ympäristövaikutuksista. Viranomaisten valvomia merkkejä ovat Pohjoismainen Joutsenmerkki, EY'n Kukka-merkki, EY'n luomumerkki ja EY'n energiamerkki. Merkit ovat vapaaehtoisia mutta ei ole tae siitä, että kuluttajan tuotteelle asettamat ympäristövaatimukset täyttyvät kun taas merkitön tuote voi sen tehdä. Katso alla mistä on kysymys

Entä voiko tuotteita koristaviin ympäristömerkkeihin luottaa? Ympäristömerkkejä on kauppojen hyllyissä eri tyyppisiä: viralliset Pohjoismainen Joutsenmerkki ja Euroopan Unionin Kukkamerkki, Ruotsin luonnonsuojeluyhdistyksen Bra Miljöval merkki, saksalainen Sininen Enkeli tai Der Grune Punkt merkki, tuotteen tuottajan oma ympäristömerkki ja kokonaan ilman merkkiä olevat tuotteet. Tuotteiden pakkauksissa käytetään lisäksi niiden kierrätettävyyttä kuvaavia merkkejä jotka saattavat harhaanjohtaa kuluttajia luulemaan että ne samalla jotenkin kuvaisivat itse sisällön luontoa säästäviä ominaisuuksia tai pakkauksen kierrätettävyyttä Suomessa.

Jotta ympäristömerkkiin saa näkökulman niin seuraavassa siteeraus EY'n Kukkamerkin myöntämisperusteista: ”Voidaan myöntää tuotteelle jolla on ominaisuuksia, joiden ansiosta se voi vaikuttaa merkittävästi keskeisten ympäristönäkökohtien parantamiseen” (Asetus (EY) No 1980/ 2000). Pohjoismainen Joutsenmerkin vaatimukset kiteytetään puolestaan esimerkiksi tekstiilien pesuaineiden ja tahrannoistoaaineiden osalta seuraavasti: ”Joutsenmerkityt tekstiilien pesuaineet ja tahrannoistoaaineet ovat tuoteryhmänsä vähiten ympäristöä kuormittavia tuotteita” Ja ympäristövaatimuksista mainittakoon että ”ympäristölle haitallisten aineiden määriä ja vesiympäristössä vaikeasti hajoavien aineiden määriä rajoitetaan” (lähde SFS Ympäristömerkintä). Eli rima on alhaalla vaikkakin pyrkimyksen suunta on oikea.

Miksi sitten eräät luontoa säästävinä tuotteina esiintyvät tuotteet ja tuotelinjat ovat kokonaan ilman mitään merkintää? Mm Ecover kertoo, ettei se ole lähtenyt ympäristömerkintään koska sen tuotteet olisivat kaikissa suhteissa

ympäristömerkintäkriteereitä paremmat ja merkintä antaisi heidän tuotteistaan ja ominaisuuksista tosiasiallista huonomman kuvan.

Ympäristömerkintöjen lisäksi kuluttajat kohtaavat yhden luontoa säästävän säästäväksi mainostetun ilmiön ja se on biohajoavuus. Kyseistä termiä löytää useammankin purkin kyljestä, se tulee myyjän suusta kuin viimeisenä suurena takeena siitä että tuotetta voi huoletta käyttää ja se on mitä ympäristöystävällisin ilmiö. Johan termistäkin ymmärtää että se on lähes kuin luonto itse.

Biohajoavuus tarkoittaa sitä, miten ihmisen valmistama aine hajoaa luonnossa biologisissa prosesseissa. Esimerkiksi jonkin pesuaineen tensideistä 80 prosenttia voi olla biologisesti hajoavissa, jonka perusteella ostopäätöstään pohtiva saattaa ajatella että tämäpä on luontoa säästävä tuote. Mutta mitä kuluttaja ei välttämättä ymmärrä on se, että esimerkiksi synteettisillä tensideillä voi olla korkea biohajoavuus mutta niiden hajoamistuotteet ovat vahingollisia.

Pinta-aktiiviset aineet eli tensidit ovat kemiallisia yhdisteitä, joiden tehtävänä on pintajännityksen pienentäminen ja siksi niillä on tehokkaasti likaa irrottava ominaisuus. Useimmat tensidit ovat sellaisenaan myrkyllisiä vesieliöille. Tensidien hajoavuuteen luonnossa vaikuttaa niiden kemiallinen rakenne. Hajoavuus ei vielä ratkaise, kuinka paljon haittaa ne aikaansaavat vaan se, kuinka haitallisia hajoamistuotteet ovat. Biohajoavuus voi myös olla ominaisuus joka tapahtuu vain suotuisissa olosuhteissa, ei esimerkiksi hapettomissa olosuhteissa, mikä on valitettavan usein meren pohjan vallitseva olotila

Ostopäätösten vaikeus ei lopu tähän vaan joutuu myös arvioimaan hinnan suhdetta toivottuun luontoa säästävään ominaisuuteen. Luontoa säästävä ominaisuus korostuu hinnankin kustannuksella erityisesti sen takia, että veneilyolosuhteissa käytetyt tuotteen joutuvat käsittelemättöminä vesistöön. Tilanne on toinen kotioiloissa kunnallisen verkon piirissä missä jätevedet ennen purkuvesistöön joutumista käsitellään ja yleensä Suomessa tehokkaasti. Merikarhusatamissa kiitettävästi yleistynyt astiapesuvesien imeyttäminen maahan auttaa mutta ei tietenkään ole täydellisen tehokas, selvästi parempi kuitenkin kuin vesien laskeminen suoraan mereen.

Tuotearvioinnit

15 merikarhuvienekuntaa selvitti kesän 2007 purjehduksen aikana ympäristöä säästäviksi selostettujen tuotteiden ominaisuuksia käytännön veneilyolosuhteissa.. Jaossa oli kolme sisällöltään erilaista tuotepakettia. Tuotteiden ominaisuuksista ja käyttökokemuksista pidettiin kirjaa niin, että kokemukset saadaan kaikkien käyttöön. Tilastollisesti riittävän suureen otantaan ei ollut mahdollisuuksia mutta edettiin ajatuksella, että jaetulla kokemuksella päästään asiassa eteenpäin.

Kaikki esitetyt arviot tuotteista ovat omiin käyttökokemukseen perustuvia. Arviointi ei sisällä mitään kemiallisia analyyseja, joka sinänsä olisi ollut tärkeätä mutta meidän mahdollisuuksien ulottumattomissa. Arviot olivat vapaamuotoisia vaikkakin pisteytettyjä. Jälleen otannan pienuus ei riitä pisteytyksen oikaisemisiin, joten pisteytystulokset jäljempänä ovat suuntaa-antavia.

Palautemateriaalista voi nostaa eräitä seikkoja ylitse muiden: tuotteiden pakkaus herätti runsaasti keskustelua, tuoteselosteiden epäselvyys tai puuttuminen erittäin paljon arvostelua ja tuotteisiin liitetyt hajusteet ja väriaineet synnyttivät ristiriitaisia näkemyksiä samankin venekunnan piirissä. Henkilökohtaiset mieltymykset tulevat selvästi esille joten niiden suhteen vertailuun ei kannata ryhtyä

Oma sarkansa on tuotteisiin liittyvät ennakkomielikuvat. Olisi tietysti ollut oikein purkittaa tuotteet uudelleen niin, ettei joihinkin tuotemerkkeihin mahdollisesti liittyvillä mielikuvilla olisi ollut vaikutusta kokemukseen.

Näillä varauksilla katsotaan seuraavassa mitä mieltä venekunnat käytössään olleista tuotteista olivat.

Kantoastia

Kaikille venekunnille annettiin Ortliebin kokoontaitettava astia.

Astia osoittautui todelliseksi tähtituotteeksi. Sen voi kätevästi taittaa pieneen kokoon, se asettui useassa veneessä sopivasti veneen oman tiskialtaan sisään, astiat eivät kolise, pitää tiskiveden lämpimänä ja siihen voi matkankin aikana turvallisesti pinota astioita ilman että ne rikkoontuvat. Satamissa astialla voi turvallisesti viedä isonkin tiskin maihin ja toinen käsi säilyy vapaana omaksi turvallisuudeksi.

Kokonaisuutena tuote sai kerrassaan loistavat arviot ja sille kehittyi venekunnissa lukuisia muitakin käyttötapoja. Mainio oli esimerkiksi erään venekunnan keksintö käyttää astiaa päältä täytettävän jääkaapin ”ylähyllynä”, toinen vene oivalsi käyttää sitä pikkuväen jalkineiden kura-altaana jne.

Astianpesuaineet

Mukana seuraavat astianpesuaineet; Pirkka, Ecover ja Lidl W5 Active Clear

Tuote	Pirkka	Ecover	Lidl Active Clear
Keskiarvo	8,2	8,8	7,3
Arvioiden vaihteluväli	10-5	10-8	8-6
Hinta €/ 1000 ml	3,05	7	1,29

Pirkka ja Lidl ovat suurketjujen tuotteita ja molemmat Joutsenmerkittyjä. Ecoverin tuotelinja on nimenomaisesti kehitetty luontoa säästäväksi ja siten näiden kahden rinnalla myös hinnallisesti erikoistuote.

Pirkka on yleishyvä pesuaine, teho säilyy läpi isonkin tiskin ja toimii myös kylmällä merivedellä.

Ecover on erikoistuote joka näkyy sen hinnassa. Tuotteen vähäisempi vaahtoaminen herätti kysymyksen, voiko tuote olla yhtä tehokas kuin enemmän vaahtoavat kilpailevat. Tuotteesta kuitenkin pidettiin lähes poikkeuksetta ja sen ominaisuuksia ja itse pakkausta pidettiin veneilyolosuhteisiin erittäin sopivina.

Lidl jää hänille koska tuote ei toimi kylmässä tai edes haaleassa merivedessä. Tuote vaahtoa erittäin runsaasti antaen ensi mielikuvan hyvästä tehosta mutta pesutulos pettää.

Yleispesuaineet

Mukana Pirkka Yleispuhdistusaine, Ecover Yleispuhdistusaine ja Lidl W5 Active Blue

Tuote	Pirkka yleispuhd	Ecover yleispuhd	Lidl W5 Active Blu
Pisteet, keskiarvo	8,5	8,3	8
Pisteet, vaihteluväli	10-7	10-7	9-7
Hinta €/1000ml	1,99	5	1,49

Pirkka toimii tasaisen varmasti, on riittoisaa, ei vaahtoa eikä tuoksu liikaa, on monikäyttöinen, toimii myös merivedessä ja pakkaus pysyy käsissä. Pakkauksen muoto, annosteluominaisuudet ja tiiveys saivat kiitosta.

Ecover toimi kaikilla pinnoilla (WC, teak, muovi) erittäin hyvin ja sen pakkauksen toimintaa kehitettiin. Pakkauskokoa (1l) pidettiin turhan suurena ja tuotteen tuoksu jakoi mielipiteitä: yksi kehuu sen mietoa tuoksua kun toinen kaipaa tuoksua lisää.

Lidl toimii vaikkakin kommentit olivat kautta linjan kuitenkin neutraalin vaisuja. Tuotteen voimakas värjäys ja tuoksu sai epäilemään sen luontoa säästäviä ominaisuuksia sekä sitä, jättääkö se väriään myös käsiteltyihin pintoihin.

Pyykinpesu

Tuotteet:

Tuote	MiniRisk	Ecover nestemäinen	Lidl Maxitrar Color
Pisteet, keskiarvo	8	8,3	7,3
Pisteet, vaihteluväli	10-5	10-7	8-6
Hinta	€4,92/1000 gr	€5,9/ 1000 ml	€1,97/1000 gr

MiniRisk'n etu on sen allergiselle ystävälliset ominaisuudet. Pesutulokseen ei oltu jakamattoman tyytyväisiä, mm tuotteen heikommin valkaisevat ominaisuudet saavat nuhteita. Tuote on pakattu pahvipakkaukseen mikä sellaisenaan ei veneessä pitkään kestä ja pesujauhe paakkuuntuu eli olisi venekäyttöön pakattava uudelleen.

Ecover sai kehuja, mutta lapsiperheiden loppumatonta tahrasotaa ei sillä voitettu vaan vaati järeämpää tavaraa. Sen sijaan varttuneemman nuorison Ruisrocissa räjähtäneet jalkineet tuote siisti.

Lidl'n pesujauhe toimii perusaineena, sen tavallista voimakkaampi tuoksu kiusasi osaa veneistä kun taas toiset kiittelivät sen hajusteettomuutta!

Venepesuaineet

Tuote	Kemo HD Grön	Universal Stone	Würth Pinline	Starbrite Sitrus (vene/pilssipesu)
Pisteet, keskiarvo	8,3	8,8	8	8,4
Pisteet, vaihteluväli	9-7	10-7	10-6	9-8
Hinta €/1000gr/1000 ml	€3,70/1000 ml (litra)	€25/1000gr	€7/1000 ml	€23,16/1000 ml

Kemo HD on tehokas ja riittoisa tuote ja myös laimennussuhde on selkeästi kerrottu. Käyttäjää pelästytti tuoteselosteen pääkallovaroitteet joka samalla pani epäilemään, kuinka luontoa säästävä tuote lopulta on? Käyttökokemukset kuitenkin olivat ennakkokäsityksiä positiivisemmat. Tuote on edullinen ja sillä on hyvä pakkaus.

Universal Stone poikkeaa muista koostumuksensa ja käyttötapansa takia. Tuote sai erittäin hyvän palautteen, mm sen tuoteseloste ja puhdistusteho. Huolimatta siitä, että tuote on ollut markkinoilla useita vuosia, oli se muutamalle venekunnalle uusi ja valloittava kokemus. Tuotteeseen kuuluva levitys- ja hankaussieni pääsi joissakin veneissä karkuteille eli tuotteen pakkaukselle toivottiin venekäyttöön toimivampaa ratkaisua.

Würth jakaa mielipiteitä erittäin positiivisesta neutraaliin, osa oli tuotteeseen ja sen tehoon erityisesti todella tyytyväisiä.

Starbritten sitrusvenepesua keuhuttiin sekä sen tehokkuuden että pakkauksen toimivuuden johdosta. Pyyhkeitä tuli hinnasta. Starbritten vastaava pilssin pesuaine sai sisartuotteeseen jokseenkin rinnastettavat kommentit; hyvä ja tehokas tuote, toimiva pakkaus mutta hinta kirvelee.

Suihkusaippuat

Tuote	Weleda Sitrus	Santa Bluewave	LV suihkusaippua
Pisteet, keskiarvo	9,4	8,2	8,4
Pisteet, vaihteluväli	10-8,5	10-5	9-7
Hinta €/1000ml	38	66	13,45

Weleda ei tunnu olevan kovin tunnettu mutta teki vaikutuksen ominaisuuksillaan merikarhumiehistöihin; tuotetta luonnehdittiin jopa ylelliseksi, ei jätä pulaan merivedessäkään ja pakkaus toimii. Tuote ei myöskään sisällä synteettisiä haju-, väri- tai säilöntäaineita ja on erittäin riittoisaa. Kaikkien tuotetta kokeilleiden venekuntien mielestä erinomainen ja odotukset ylittävä tuote.

Santan kohdalla kokemukset jakaantuvat; yhdellä pesee ja toimii merivedessä kun taas toisella ei ollenkaan. Koko tuotekokeilun ylivoimaisesti kallein tuote, jonka suurin

ongelma on sen mielipiteet voimakkaasti jakava tuoksu. Tämän kohdalla kannattaa toimia niin, että koko miehistö kauppaan nuuhkimaan ennen ostopäätöstä.

LV on niin konstailematon perussaippua, että siitä on vaikea saada aikaan samanlaista keskustelua kuin Santan kohdalla syntyi. Hyvä ja edullinen saippua, josta kokemus oli ennakko-odotuksia hieman parempi.

Saippuat

Mukana olivat palasaippuat Marseille ja Sonett ja LV nestesaippua

Tuote	Marseille pala	Sonett pala	LV neste
Pisteet, keskiarvo	7,7	8,5	8,0
Pisteet, vaihteluväli	9-7	10-6	9-7
Hinta €/	10,30/ 1000 gr	19,0/ 1000 gr	9,80/ 1000 ml

Marseille saippua herätti monissa nuoruuden tai lapsuuden muistoja. Useimmista miellyttävä saippua, huuhtoutuu hyvin kaikissa olosuhteissa mutta saippuapalan suuri koko tuotti sekä käyttö- että käsittelyongelmia.

Käyttöominaisuuksiltaan Sonett sai samanlaisen hyvän palautteen mutta sen käsiteltävyys Marseille saippuaa pienempänä kokona oli mukavampi. Marseillein tavoin toimii kaikissa meriympäristöissä hyvin, jättää iholle miellyttävän tunteen eikä kuivata.

LV on myös hyvin toimiva tuote vaikkakin sen tuoksuominaisuuksista syntyi selkeästi palasaippuota enemmän mielipide-eroavaisuuksia. Tuote oli pakattu pumppupulloon, joka tuntui useimmista kätevältä ja hygieeniseltä. Kuitenkin saippuan kuivuessa annostelunokkaan oli suihkun suunta seuraavalla käyttökerralla arvaamaton.

Molempien palasaippuoiden kompastuskivi oli niiden pahvipakkaus ja koko. Saippuakotelon puuttumisen takia tuote jäi yhdessä veneessä kokonaan käyttämättä. Yksi venekunta oli kuitenkin tehnyt varsin osuvan havainnon: jos tuotteen elinkaarta ja ympäristöystävällisyyttä tarkastelee kokonaisuuden kannalta, siis mukaan lukien pakkaus, niin eiköhän pahvipakattu tuote siirrettynä aina uudestaan käytettävään saippuakoteloon ole parempi kuin nestepakatut. Palasaippuoiden koko-ongelman olisi saanut ratkaistua puukolla.

Shampoot

Tuote	Frantsila yrttishampoo	Sante Natural Basics	LV Shampoo
Pisteet, keskiarvo	9,1	7,8	8,2
Pisteet, vaihteluväli	10-8	10-4	9-7
Hinta €/	23,60/ 1000 ml	40,50/ 1000 ml	16,75/ 1000ml

Shampoiden keskinäinen yksityiskohtaisempi vertailu on vaikeata koska näissä alkoivat henkilökohtaiset mieltymykset näkyä niin vahvasti, tuoksut ja päänahan reagointi

erityisesti. Selkeä suoriutuja oli kuitenkin Frantsilan yrttishampoo tasaisesti kaikkia miellyttävillä ominaisuuksillaan.

Pakkauksista

Pakkaukset puhuttivat veneitä: liian iso pakkaus oli yleisin kommentti, joku pysyy ja toinen ei pysy pystyssä, korkit eivät pysy kiinni tai tuoteperheen kesken tuotteita ei pysty erottamaan koska pakkaukset niin samankaltaiset. Yhdelle tuottaa harmia veneilyolosuhteita kestävämpään pahvinen pakkaus kun taas toinen havaitsee sen ympäristöllisen edun kertakäyttöiseen muovipakkaukseen verrattuna.

Todellisia aitoja kokemuksia mutta pysähdytäänpä miettimään tässä tätä pakkausasiaa. Matkapurjehtijalle tärkeitä on minimoida pakkausjätteen syntyminen, pitää tavara käyttökelpoisena ja ahtaisiin tiloihin mahdollisimman soveliaissa mutta samalla toimivissa pakkauksissa. Näiden syiden takia moni pakkaakin tuotteet uudelleen, juuri veneen tiloihin soveltuviin, paikkansa hakeneisiin ja aina uudelleen käytettäviin astioihin. Siihen mahdollisuuteen lisäksi kannustaa ilmiö, että eräitä tuotteita (esimerkiksi Ecover) myydään jo irtotavarana. Pakkausasiaa kannattaa oikeasti miettiä venettä varustettaessa.

Luontoa säästävät ominaisuudet

Muutamalta tuotteiden valmistajilta (valmistuttajilta) pyydettiin lyhyet kommentit, mihin heidän tuotteittensa luontoa säästävän ominaisuuden esilletuominen perustuu. Kesko (Pirkka tuotteet) ei vastannut mitenkään. Lidl kertoo tuotteittensa täyttävän Joutsenmerkinnän myöntämisvaatimukset ja korostaa, että arvioinnin perusteena on tuotteen koko elinkaari pakkauksineen. Lidl'n pyykinpesuaine eroaa lisäksi Joutsenmerkityistä verrokeistaan mm siksi, ettei se sisällä allergisoivaksi määriteltyjä ainesosia tai väriaineita.

Ecover'n tuotteet puolestaan ovat täysin kasvispohjaisia, niiden testaamiseen ei käytetä miltään osin eläinkokeita ja ympäristömerkintää ei tässä vaiheessa edes harkita koska valmistajan mukaan kaikki Ecoverin tuotteille ympäristömerkintäkriteerit ovat liian vaatimattomat.

Yksittäisistä tuotteista ei vastaavaan selvityspyyntöön ryhdytty mutta mm näitä tuotteita laajasti edustavan Ekokaupan nettisivustot tarjoavat seikkaperäistä tietoa myymiensä tuotteiden ominaisuuksista ja perusteista, millä kyseiset tuotteet on myyntiin valittu.

Ylitse kaiken on kuitenkin muistettava seuraava: tuote sellaisenaan saattaa olla luontoa säästävä tai olla vähemmän vahingollinen kuin monet muut. Mutta riippumatta siitä, mitä tuotetta käytät, suurin ympäristöön kohdistuva vahinko syntyy yleisimmin tuotteen käyttäjän omista toimista eli väärästä käytöstä: annosteltavat määrät ovat liian suuret

Tulosten arviointi

Loppuarvioinnissa on otettu huomioon tuotteelle annettu käyttöarvosanojen keskiarvo, mikä oli kokemus aiemmin käytettyihin tuotteisiin ja olisiko tuotetta valmis suosittamaan (oikealle) kaverilleen. Vaikka laskentatapaa hieman muunneltiin tuloksen herkkyyden arvioimiseksi, niin sillä ei juuri ollut vaikutusta

paremmuusjärjestykseen. 15 merikarhuveneen miehistöt ovat näin puhuneet, suurkiitos heille ja käyttökohteittain rankinglista on seuraava:

Käyttökohde	1.	2.	3.	4.
Astianpesu	Ecover	Pirkka	Lidl	
Yleispesu	Lidl	Pirkka	Ecover	
Pyykinpesu	Ecover	MiniRisk	Lidl	
Venepesu	Universal Stone	StarBrite pilssi	StarBrite vene	Kemo HD Grön
Saippuat	Marseille	Sonett	LV	
Suihkusaippua	Weleda	Santa Bluewave	LV	
Shampoo	Frantsila	Santa Natural	LV	

Yksittäisistä tuotteista suursuoriutujia olivat Weleda (suihkuvoide), Universal Stone (yleispuhdiste), Frantsila (shampoo) ja Ortlie (kanto/ yleisastia). Tuotemerkeittäin kokonaisuutena parhaiten menestyi Ecover.

Lopuksi

Merikarhut ry'llä, tuotteita testanneilla venekunnilla tai tuotteet valinneella porukalla ei ollut mitään kaupallista tai taloudellista intressiä. Epäilemättä testattavaksi kelpaavia tuotteita olisi ollut muitakin ja uusia tulee. Kokemusten vaihdolle on jatkossa verraton väline sivustojemme keskustelupalsta, kokemuksia ja uusia löytöjä otetaan mielellään vastaan.

Toimittajat/ jälleenmyyjät

Ortlieb: North-West Import, Olari Espoo, www.northwestimport.fi, Jälleenmyyjät partiokaupat Helsingissä ja Turussa sekä retkeilyalan erikoisliikkeet

Ecover: Ruohonjuuri, toimipisteet Helsingissä ja Turussa tarjoavat myös täyttöastiapalvelua, luontaistuotekaupat, Stockmann, suurimmat Prismat, perustuotteita toukokuun alusta myös Kesko ja Citymarket

Frantsila: Luontaistuotekaupat, tavaratalot, apteekit

Kemo HD Grön: Kemotuote, Lämmittäjänkatu 2B, Helsinki (tilaustuote), p. 09-730344

Marseille: Luontaistuotekaupat, Stockmann

MiniRisk: Päivittäistavarakaupat, tavaratalot

Lidl: Lidl

LV: Päivittäistavarakaupat, tavaratalot

Pirkka: Kesko

Santa Blue: Luontaistuotekaupat

Sonett: Luontaistuotekaupat

StarBrite: Luontoa säästävät tuotteet toistaiseksi suoraan maahantuojalta: Star Brite Finland Oy/Leke-Myynti Oy p.0303 9090,

Universal Stone: K-Rauta, Stockman, Maritim, luontaistuotekaupat kautta maan

Weleda: Luontaistuotekaupat

Würth Pinline: mm. Tarjoustalo, RTV, Agrimarketit